

Jacek Ostaszewski
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Uniwersytet Jagielloński

Katarzyna du Vall

Paweł du Vall

„Niczego nie odpuścić” – wspomnienie profesora Michała du Vall

Michał du Vall urodził się 11 września 1952 roku w Jaśle w rodzinie, w której tradycja wykonywania zawodów prawniczych i służby w urzędach państwowych sięgała początku XIX wieku. Jego pra-pra-pra dziadek, notariusz Mikołaj Antoni Matakiewicz, był rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, dziekanem Wydziału Prawa tej uczelni oraz Prezesem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, z którego wywodzi się Polska Akademia Umiejętności. Pra-pra dziadkowie: Antoni Matakiewicz i Józef du Vall pełnili, odpowiednio, funkcję C.K. sędziego w Niepołomicach i urzędnika salinarnego w dawnej Galicji. Władysław du Vall, pradziadek, po odbyciu studiów prawniczych na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, został sekretarzem C.K. Dyrekcji Kolei w Krakowie. Pradziadek Piotr Michałek był zaś notariuszem. Dziadek, Zygmunt du Vall, absolwent (dzisiejszego) II Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie, po uzyskaniu na Uniwersytecie Jagiellońskim stopnia doktora nauk prawnych, rozpoczął karierę sędziego. Otrzymał po I wojnie światowej mianowanie do sądu jasielskiego, przeniósł się tam z Krakowa – jak myślał – jedynie na krótko. Rodzina du Vall’ów pozostała jednak w Jaśle na dłużej, a ojciec Michała du Valla, Jerzy, a później brat Krzysztof, prowadził tam kancelarię adwokacką.

Dla Michała du Valla, kontynuacja rodzinnych tradycji i rozpoczęcie w 1971 roku studiów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, tylko pozornie stanowiła oczywisty wybór. Jako absolwent szkoły muzycznej I stopnia w Krośnie i II stopnia w Rzeszowie w klasie fortepianu, obdarzony niezwykle rzadkim darem – słuchem absolutnym, przyszedł profesor prawa zupełnie poważnie rozważał podjęcie nauki na Akademii Muzycznej w Krakowie. Co ciekawe, w trakcie studiów pracował jako nauczyciel gry na fortepianie w szkole muzycznej I stopnia w Jaśle.

Michał du Vall uzyskał stopień magistra nauk prawnych w 1975. Następnie rozpoczął pracę na Uniwersytecie Jagiellońskim, w Międzyuczelnianym Instytucie Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej. W 1978 roku ukończył aplikację sądową i złożył egzamin sędziowski. W 1983 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych na Wydziale Prawa i Administracji UJ, broniąc pracy „Umowa wdrożeniowa – zagadnienia konstrukcyjne i zasada partycypacji w efektach”, a w roku 1991 stopień doktora habilitowanego, na podstawie rozprawy „Licencja otwarta w prawie polskim na tle prawnoporównawczym”. W tym czasie pełnił funkcję Sekretarza Naukowego Instytutu.

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego poszerzył obszar zainteresowań badawczych o dwa zagadnienia: prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji oraz prawa antymonopolowego. W latach 80. jako prawnik i nauczyciel akademicki zaangażował się w działalność społeczną, m.in. uczestniczył w pracach Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych Solidarności. Po utworzeniu w 1996 r. Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, w struktury którego wszedł Instytut Prawa Własności Intelektualnej (dawny Międzyuczelnianý Instytut Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej), został wybrany Prodziekanem ds. Studenckich. Funkcję tę pełnił przez dwie kadencje, w latach 1996–2002, a następnie – w latach 2002–2008 – przez dwie kadencje był dziekanem Wydziału. W tym czasie brał udział w planowaniu budynku wydziałowego na III Kampusie 600-lecia Odnowienia UJ. Dla uczczenia Jego pamięci sala wykładowa 0.102, w której tradycyjnie odbywają się posiedzenia Rady Wydziału oraz wykłady gościnne, nosi Jego imię.

Od roku 2008 objął stanowisko prorektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. polityki kadrowej i finansowej. Był architektem projektu przeniesienia Instytutu Prawa Własności Intelektualnej z Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej na Wydział Prawa i Administracji, co dokonało się we wrześniu 2012 roku, kilka miesięcy po Jego śmierci.

Jako wieloletni kierownik, najpierw Zakładu, a następnie Katedry Prawa Własności Przemysłowej i Prawa Konkurencji, wykładał na UJ prawo antymonopolowe i patentowe, prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji, a także prawo w biotechnologii i w medycynie. Prawo patentowe wykładał również na Akademii Górniczo-Hutniczej i Politechnice Krakowskiej. Był bardzo lubianym i wysoko ocenianym nauczycielem akademickim. Mimo rozlicznych obowiązków i aktywności, nawet w okresie sprawowania funkcji prorektora UJ, zawsze znajdował czas dla studentów i doktorantów, a przede wszystkim na pracę naukową. Czas wykorzystywał maksymalnie, pisał nawet w samolotach podczas licznych podróży służbowych i prywatnych. Powtarzał, że „profesor jest od tego, by nauczać, ale jednocześnie nie może być profesorem, jeżeli sam nie prowadzi badań”. Wypromował dziesiątki magistrów prawa oraz czterech doktorów nauk prawnych. Wielokrotnie występował w roli recenzenta w przewodach doktorskich. Był również członkiem Collegium Invisibile i Komitetu Naukoznawstwa Polskiej Akademii Nauk.

W swoich – autorskich bądź współautorskich – przeszło 200 publikacjach, koncentrował się nad mającymi szczególne znaczenie praktyczne problemami prawa własności przemysłowej i prawa konkurencji, takimi jak: wynalazek biotechnologiczny, transfer technologii i jego ograniczenia czy ochrona wzorów użytkowych. Do cieszących się największym uznaniem Jego prac należą książki: *Prawo własności przemysłowej* (współautorzy: E. Nowińska, U. Promińska), wydana pięciokrotnie, i *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (współautorka: E. Nowińska), wydana siedmiokrotnie. Michał du Vall został mianowany profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego 1. lutego 2002 roku, zaś 25 września 2009 roku nadany mu został tytuł profesora nauk prawnych na podstawie opublikowanej w roku 2008 obszernej monografii *Prawo patentowe*, stanowiącej kompendium wiedzy o polskim, europejskim i międzynarodowym prawie patentowym, a zarazem podsumowanie Jego dorobku z tego zakresu. Jego ostatnim, niedokończonym dziełem, pozostaje książka z zakresu prawa ochrony konkurencji, poświęcona pozycji dominującej i jej nadużyciom.

Wygłaszał referaty na wielu konferencjach międzynarodowych, m.in. w USA, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Francji, Szwecji, Włoszech i Meksyku. Przebywał na długoterminowych stypendiach i stażach naukowych m.in. w USA (Stanford University, Columbia University), Wielkiej Brytanii (Oxford University) oraz Niemczech (Max-Planck-Institut w Monachium). Kierował wieloma projektami badawczymi, w tym trzyletnim projektem IPR-Helpdesk (w latach 2005–2007), w ramach którego była świadczona, za pomocą Internetu, pomoc prawna – z zakresu własności intelektualnej – dla europejskich małych i średnich przedsiębiorstw oraz szkół wyższych.

Swoją radą służył wielu organizacjom i instytucjom. Był ekspertem Sejmu, Senatu, Urzędu Patentowego RP, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Ministerstwa Gospodarki, a także Komisji Europejskiej, Organizacji Narodów Zjednoczonych (WIPO) oraz Europejskiego Urzędu Patentowego. Brał czynny udział w dostosowaniu polskiego prawa własności przemysłowej, prawa konkurencji i prawa konsumenckiego do standardów Unii Europejskiej. Był współautorem projektów ustaw, opiniował projekty aktów prawnych na różnym szczeblu prac legislacyjnych. Aktywnie działał w Światowej Organizacji Własności Intelektualnej.

Za swoje zasługi został uhonorowany odznaczeniami państwowymi – otrzymał: Medal KEN (1998 r.), Złoty Krzyż Zasługi (2003 r.), Nagrodę Prezesa RM za zasługi dla wynalazczości (2005 r.) oraz Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2008 r.).

W obszarze aktywności pozanaukowej, Michał du Vall był czynnym radcą prawnym oraz założycielem i współnikiem działającej od 1990 roku kancelarii, specjalizującej się w prawie własności przemysłowej i prawie konkurencji. Najbardziej spektakularnym sukcesem zakończyło się powierzone mu w 1992 roku

zadanie przeprowadzenia postępowania upadłościowego jednego z największych przedsiębiorstw państwowych, Nowotarskich Zakładów Przemysłu Skórzanego „Podhale” w Nowym Targu. Jako syndyk masy upadłościowej doprowadził do pełnego zagospodarowania mienia tych Zakładów i jego prywatyzacji. W uznaniu za uratowanie największej ilości miejsc pracy w Polsce, na wniosek Wojewody Nowosądeckiego, w 1997 roku został uhonorowany Orderem Złotych Rąk.

Michał du Vall był profesjonalistą i wybitnym specjalistą w swojej dziedzinie, człowiekiem obdarzonym rozlicznymi talentami, niezwykłą podzielnością uwagi i zdolnościami organizacyjnymi. Miał wielki apetyt na życie. Tytan pracy, zaangażowany bez reszty w każde podejmowane zadanie, który sam o sobie mówił: „mam taką naturę, że nie chcę niczego odpuścić”. Przynajmniej przede wszystkim jednak był bardzo ciepłym, pogodnym, serdecznym i życzliwym ludziom człowiekiem, urodzonym optymistą, przy tym rzetelnym, prawym człowiekiem, o wielkim poczuciu sprawiedliwości i ogromnej wrażliwości. Przywiązany do tradycji, zbierał i przywracał dawną świetność pamiątkom rodzinnym, w tym – szczęśliwie ocalałym podczas II wojny światowej – portretom przodków.

Był oddanym mężem i troskliwym ojcem dwojga dzieci – Pawła i Katarzyny – którzy, śladem obojga rodziców, Michała i Barbary, również wybrali zawody prawnicze. Wolny czas uwielbiał poświęcać na spotkania z przyjaciółmi, grę na fortepianie i gitarze, a także sport – pływanie, jazdę na rowerze (50 km na 50-te urodziny), tenis i – w szczególności – narciarstwo.

Michał du Vall zmarł nieoczekiwanie pod koniec urlopu we włoskich Dolomitach, 9 marca 2012 roku. Jego pogrzeb odbył się 17 marca 2012 roku w Krakowie. We Mszy Świętej w Kościele św. Anny, której przewodził JE bp. prof. Tadeusz Pieronek, uczestniczyło kilkaset osób. Do miejsca wiecznego spoczynku – grobowca rodzinnego na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie – kondukt żałobny poprowadził kard. Stanisław Dziwisz. Przez wiele tygodni znajomi Profesora i studenci przybywali na Rakowice, by zapalić znicze i wspomnieć swego Mistrza i przyjaciela.